

سَيِّدِي
قَبْلَ أَنْ تَقْرَأَنِي

فروع حكمة

شرح حج البلاء

جلد ہفتم خطبہ ہامی (۱۰۷-۹۲)

محمد علی انصاری

مؤسسه فرهنگی بیان هدایت نور

فروغ حکمت، شرح نهج البلاغه، جلد هفتم
محمدعلی انصاری

چاپ اول (جلد هفتم): بهار ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۶۵۰۰۰ تومان

سرشناسه: انصاری، محمدعلی، ۱۳۴۳

عنوان و نام پدیدار: فروغ حکمت، شرح نهج البلاغه / محمدعلی انصاری

مشخصات نشر: مشهد، انتشارات بیان هدایت نور، ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ۷۷۸ ص

شابک (جلد ۷): ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۸۱-۲۳-۷

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۷۲-۸۲-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: نمایه و کتابنامه، ص ۷۱۱ تا ۷۷۸

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت، ۴۰ ق، خطبه‌ها، نامه‌ها،

نهج البلاغه، شرح

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ الف / ۰۴۲۳ / ۳۸ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۰۰۰۶۲۹

چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهید دستغیب، خیابان فرهاد، نبش فرهاد ۲۲

تلفن: ۰۵۱-۳۸۹۰۴۵۰۰

فهرست

خطبه نود و دوم

- معرفی خطبه ۲۵
- سه مقدمه ضروری در فهم خطبه ۲۶
- واکنش سرد امام در قبال درخواست مشتاقانه مردم ۳۰
- هشدار امام به پیچیدگی های امر خلافت ۳۲
- چرایی گره خوردن کار خلافت در دوران امام ۳۴
- سه ویژگی حکومت داری علوی ۳۵
- موضع امام در صورت روی گردانی مردم از ایشان ۳۸
- معنای بر حاشیه نشستن امام ۴۰

خطبه نود و سوم

- معرفی خطبه ۴۵
- بیرون کشیدن چشم فتنه به دست امام ۴۹
- تفاوت جنگ های دوران امام علیه السلام با زمان پیامبر صلی الله علیه و آله ۴۹
- ویژگی های خاص فتنه نهروان ۵۲
- موقعیت یکتای امام در دفع فتنه ها ۵۴

- ۵۶..... بیان جمله شگفت «سَلُونِي» از سوی امام
- ۵۷..... پاسخ به شبهه خودستایی امام
- ۶۱..... تبیین گستره جمله «سَلُونِي»
- ۶۳..... ریشه علم گسترده امام
- ۶۷..... مصادیقی از خبر دادن امام از آینده
- ۷۱..... سفسطه‌گری بدخواهان در قبال جمله «سَلُونِي»
- ۷۲..... نمونه‌هایی از پرسش‌های مردم از امام
- ۷۸..... نهج البلاغه؛ بستر ظهور و بروز علم امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۷۹..... هشدار امام به اوضاع سخت پس از ایشان
- ۸۲..... گشایش بعد از شدت برای بندگان بیک الهی
- ۸۶..... توصیف ماهیت شگفت‌انگیز فتنه
- ۸۸..... فتنه بنی‌امیه؛ هولناک‌ترین فتنه برای امت اسلام
- ۹۰..... گذری بر شخصیت سیاه معاویه در روایات
- ۹۳..... ویژگی خاص فتنه بنی‌امیه
- ۹۴..... ابتلای صاحبان بصیرت در دوران بنی‌امیه
- ۹۷..... جامعه؛ بندگان زرخرید حکومت بنی‌امیه
- ۹۹..... کج‌خلقی و بدنهادی حاکمان بنی‌امیه
- ۱۰۱..... احوال جمعیت عاقبت‌طلب در حکومت بنی‌امیه
- ۱۰۳..... بی‌پناهی مظلومان و دادخواهان در دوران بنی‌امیه
- ۱۰۵..... بازتولید نظام جاهلی در عصر بنی‌امیه

- گذری بر شواهد تاریخی از حکومت جاهلی اموی ۱۰۶
- موقعیت اهل بیت پیامبر ﷺ در عصر اموی ۱۱۳
- پایان شوم و خون‌بار بنی امیه ۱۱۶
- تمنای حسرت‌بار جامعه به امام علی علیه السلام ۱۱۹

خطبه نود و چهارم

- معرفی خطبه ۱۲۳
- معنای صفت «تبارک» برای خداوند سبحان ۱۲۵
- دور از دسترس بودن ادراک ذات حق ۱۲۶
- اولیت بی‌ابتدا و آخریت بی‌انتهای خداوند ۱۲۸
- شرافت خانوادگی و پیشینه پاک پیامبران الهی ۱۳۱
- چرایی تأکید بر حسن پیشینه پیامبران ۱۳۳
- سنت توالی سلسله پیامبران ۱۳۵
- اصالت و شرافت خاندان پیامبر ﷺ ۱۳۷
- ویژگی‌های ممتاز اهل بیت پیامبر ﷺ ۱۴۱
- چند شاخصه مهم پیامبر ﷺ ۱۴۵
- میانه‌روی و اعتدال در سیره پیامبر ﷺ ۱۵۰
- اصول استوار و اهداف روشن در سیره پیامبر ﷺ ۱۵۳
- قاطعیت و تمامیت در کلام پیامبر ﷺ ۱۵۵
- تجسم عدالت در احکام پیامبر ﷺ ۱۵۷
- بستر نامناسب و شرایط دشوار رسالت پیامبر ﷺ ۱۵۸

- ۱۶۲..... توصیه امام علی^{علیه السلام} به عمل گزایی
- ۱۶۳..... لزوم عمل بر مبنای موازین آشکار و اصول متقن
- ۱۶۴..... راه روشن دین
- ۱۶۶..... عافیت و امنیت؛ ثمره ایمان و تقوا
- ۱۶۷..... فرصت و فراغت انسان برای کسب رضای الهی
- ۱۷۲..... دو شرط اساسی برای توفیق در عمل
- ۱۷۴..... فرصت استفاده از نعمت توبه
- ۱۷۶..... دنیا؛ سرای عمل و توبانه اندوزی
- خطبه نود و پنجم**
- ۱۷۹..... معرفی خطبه
- ۱۸۱..... بعثت پیامبر ﷺ در اوج گمراهی جامعه
- ۱۸۴..... احوال مصیبت بار مردم جاهلی در فتنه ها
- ۱۸۷..... هواپرستی؛ نابودکننده جامعه جاهلی
- ۱۸۸..... تکبر جاهلی و نتیجه آن
- ۱۹۰..... جاهلیت فراگیر در عصر ظهور پیامبر ﷺ
- ۱۹۱..... لغزش مداوم و سردرگمی اعراب جاهلی
- ۱۹۲..... فرورفتن اعراب جاهلی در گرداب جهل
- ۱۹۳..... جمع بندی سخن درباره جامعه عصر بعثت
- ۱۹۴..... درخشیدن نور نبوت در اوج تاریکی جامعه
- ۱۹۵..... نیک خواهی و انسان دوستی پیامبر ﷺ

- ۱۹۷..... حرکت پیامبر ﷺ در طریق استوار هدایت
- ۲۰۰..... محتوای دعوت پیامبر ﷺ
- ۲۰۱..... معنای حکمت و مصادیق قرآنی آن
- ۲۰۴..... دو محور اصلی دعوت رسول خدا ﷺ

خطبه نود و ششم

- ۲۰۹..... معرفی خطبه
- ۲۱۰..... چهار صفت کلیدی خداوند
- ۲۱۱..... معنای صفت اول بودن خداوند
- ۲۱۴..... خداوند؛ آغازگر خلقت
- ۲۱۵..... خداوند؛ غایت خلقت موجودات
- ۲۱۷..... معنای «ظاهر» بودن خداوند
- ۲۲۱..... معنای «باطن» بودن خداوند
- ۲۲۴..... پیشینه پاک پیامبر ﷺ و خاندان ایشان
- ۲۲۸..... بستر تربیتی ویژه پیامبر ﷺ
- ۲۲۹..... به پیامبر ﷺ؛ محبوب قلوب شایستگان
- ۲۳۲..... پیامبر ﷺ؛ عامل الفت دل‌ها و ختم کینه‌ها
- ۲۳۶..... دگرگونی نظام ارزشی جامعه به دست پیامبر ﷺ
- ۲۴۱..... سخن و سکوت حکیمانه پیامبر ﷺ

خطبه نود و هفتم

- ۲۴۳..... معرفی خطبه